

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองตามแนวคิดในระบบประชาธิปไตยของไทย เป็นการปกครองในระบบประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน จากการปฏิรูปทางการเมืองในปีพุทธศักราช 2540 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติถึงความสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครองให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ใน มาตรา 78 มาตรา 282 ถึงมาตรา 290 และตราพระราชบัญญัติกำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งเป็นที่มาของการเลือกตั้งตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลหรือการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล สำหรับการเลือกตั้งทุกครั้งต้องมีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ลงสมัครแข่งขันเพื่ออาสาเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนในพื้นที่นั้นๆทำให้เกิดการแข่งขันในระหว่างผู้สมัคร ซึ่งผู้สมัครแต่ละคนก็จะมีกลยุทธ์ กลวิธีต่าง ๆ กันออกไปเพื่อการโน้มน้าวให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตัดสินใจเลือกตนเอง ฉะนั้นจะต้องมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อการตัดสินใจของประชาชนในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ประสบการณ์ ทักษะคิดส่วนบุคคล ทักษะคิดของสังคม ข้อมูลข่าวสาร และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ มาเป็นข้อมูลวิเคราะห์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง ที่สามารถสนองต่อเจตนารมณ์ของผู้เลือกตั้งที่สามารถสนองต่อเจตนารมณ์ของผู้เลือกตั้งตามรูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตย (จรรยา สิทธิไกร. 2547 : 3-4)

ในปัจจุบันปัญหาทางเมืองและการปกครองของประเทศไทยในท้องถิ่นมักจะมีปรากฏให้เห็นอยู่เสมอว่า บุคคลที่ได้รับเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลที่ฐานะดีในท้องถิ่นนั้น ๆ หรือมีธุรกิจ กิจการ โดยบุคคลเหล่านั้นจะใช้วิธีให้ห้วคะแนนในการหาเสียง ทั้งในการประชาสัมพันธ์เพื่อสนับสนุน นั่นคือสิ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนการหาเสียงและเกิดการแข่งกันอย่างรุนแรง เริ่มตั้งแต่การแย่งหมายเลขผู้สมัคร ไปสเตอร์หาเสียงเวทีหาเสียง ห้วคะแนน กลุ่มผู้สนับสนุน การจัดเลี้ยง การซื้อเสียง ซึ่งกลุ่มผู้ได้รับการเลือกตั้งจากวิธีการดังกล่าวส่วนมากจะเป็นผู้มีทุนทรัพย์มาก และคาดหวังผลตอบแทนเมื่อได้รับการเลือกเข้าไปเป็นตัวแทนของประชาชน จากบุคคลเหล่านี้ทำให้เกิดกลุ่มคนที่เรียกว่า “ธุรกิจทางการเมือง” ซึ่งบุคคลที่เข้ามาหวังว่าจะเข้ามามีบทบาทในการ

กำหนดนโยบายที่สอดคล้องหรือเอื้อประโยชน์ต่อธุรกิจหรือกิจการที่ตนเองมีอยู่ โดยใช้อำนาจของตนที่ได้มาจากการเลือกตั้งดังกล่าว อีกประการหนึ่งคือผู้สมัครรับเลือกตั้งจะได้รับการเลือกตั้งจากกลุ่มที่เป็นญาติ เพื่อนฝูง ผู้ใกล้ชิด เข้ามาเป็นแขนขาของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งทั้งในการลงคะแนนและการหาเสียงซึ่งก็เกิดปัญหาตามมา และในกลุ่มประชาชนเองก็มีความคาดหวังว่าในการเลือกตั้งแต่ละครั้งจะได้รับประโยชน์จากผู้สมัครรับเลือกตั้ง เช่น รายได้จาก การซื้อสิทธิขายเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีการจัดเลี้ยงฟรี สิ่งของต่าง ๆ รวมไปถึง นโยบายต่างๆที่จะได้หลังจากได้รับการเลือกตั้งแล้ว ทำให้เกิดปัญหาในด้านการบริหารงาน ภายในองค์กรที่ไม่มีประสิทธิภาพตามมา ส่งผลให้องค์กรและประเทศโดยรวมไม่พัฒนาไปในทางเดียวกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในทางตรงข้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนก็มีความตั้งใจจริงที่จะเข้ามาช่วยเหลือส่วนรวม ตั้งใจทำงานเพื่อประชาชนทำให้เกิดการพัฒนาเจริญก้าวหน้า

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ คุณสมบัติส่วนตัวของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ในด้านการศึกษา ภาวะผู้นำ ความสามารถ ประสบการณ์เป็นหนึ่งในหลายๆปัจจัยที่ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งนำมาประกอบการพิจารณา นอกจากนี้ยังรวมไปถึงความใกล้ชิดคุ้นเคย พวกพ้อง ภูมิหลัง อุปนิสัยของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และสิ่งที่มาควบคู่กับผู้สมัครรับเลือกตั้งคือ หัวคะแนน ซึ่งมีอยู่มากมายหลายรูปแบบ หลายระดับ ทั้งภายนอกและภายในห้องดินนั้น ๆ โดยจะดูว่าบุคคลเหล่านี้มีพฤติกรรมเป็นที่น่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด เป็นสิ่งที่ประชาชนผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งต้องนำมาพิจารณากลับกรอง การเป็นบุคคลที่เอื้อประโยชน์หรือการให้ผลประโยชน์ตอบแทน กล่าวคือ การให้สัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนการซื้อเสียงรวมไปจนถึงปัจจัยค้ำนโยบายในการทำงานของแต่ละคน และปัจจัยที่สำคัญอีก ปัจจัยก็คือค่ายผลงานในอดีตก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ความสนใจนำมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ (จรรยา สิทธิไกร. 2547 : 3-4) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนราชการที่ใกล้ชิดประชาชนที่สุดจากราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจโดยกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นคือนายกเทศมนตรีหรือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน (พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542” 2542 : 32)

เทศบาลตำบลคงดิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เปลี่ยนแปลงและยกฐานะจากรูปแบบเดิมคือ องค์กรบริหารส่วนตำบลมาเป็นเทศบาลโดยเมื่อครั้งยังเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

การที่ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการกำหนดผู้บริหารปัจจัยในการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคงลิ่ง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงเป็นสิ่งที่ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษา ในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีได้โดยตรง มีนายกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงคนแรกคือ นายประยูร เข็มวิวัฒน์ และในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีคนแรกผ่านไปนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลคงลิ่งก็ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นเทศบาลจากกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2552 โดยคูสติติจากการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลคงลิ่ง เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2553 ปรากฏว่า มีจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 7,261 คน จำนวนผู้มีมาใช้สิทธิเลือกตั้ง 5,922 คน คิดเป็นร้อยละ 76.950 จำนวนผู้ไม่มาใช้สิทธิ 399 คน คิดเป็นร้อยละ 23.05 ผู้สมัครรับเลือกตั้งมี 2 คน โดยผู้ได้ลำดับคะแนนอันดับ 1 ได้คะแนน 3,770 คะแนน ผู้ได้คะแนนอันดับ 2 ได้คะแนน 1,892 คะแนน ผลปรากฏว่า ประชาชนเลือกนายประยูร เข็มวิวัฒน์ เป็นนายกเทศมนตรี (ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลคงลิ่ง พ.ศ. 2553, 2553 : 5)

ผลจากการเลือกตั้งก่อนการเปลี่ยนแปลงและหลังการเปลี่ยนแปลงผู้นำของเทศบาลตำบลคงลิ่งก็ยังคงเป็นบุคคลเดิมคือ นายประยูร เข็มวิวัฒน์ ทำให้ผู้ศึกษามีความสนใจที่จะศึกษาว่า เหตุใดประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลคงลิ่งในเขตเทศบาลตำบลคงลิ่ง จึงเลือกผู้นำคนเดิม

คำถามการศึกษา

1. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคงลิ่ง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีระดับปัจจัยใดในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี
2. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคงลิ่ง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ มีปัจจัยในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบรายได้และการศึกษา
3. ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคงลิ่ง มีข้อเสนอแนะอย่างไรต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลคงลิ่ง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคงลิ่ง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามรายได้และการศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานการศึกษา

ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีการศึกษาและรายได้แตกต่างกันมีปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีแตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านการศึกษา

พื้นที่เทศบาลตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 17 หมู่บ้าน 2 เขตเลือกตั้ง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 17 หมู่บ้าน 2 เขตเลือกตั้ง จำนวน 7,261 คน ซึ่งปรากฏในข้อมูลประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ณ เดือนมีนาคม 2553 (สำนักงานทะเบียนอำเภอกมลาไสย. 2553 : 1)

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 17 หมู่บ้าน จำนวน 380 คน แบ่งเป็นเขตเลือกตั้งที่ 1 และเขตเลือกตั้งที่ 2 ซึ่งได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Taro Yamane (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 103)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาในครั้งนี้มุ่งศึกษาเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลคงสิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ใน 3 ด้าน ดังนี้

3.1 ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร (ลัทธிகาล ศรีวะระมย์. 2539 : 260-261)

3.2 ด้านการรณรงค์หาเสียง (เพ็ญกมล มานะรัตน์. 2547 : 23-34)

3.3 ด้านการจูงใจและชื่อเสียง (Homans. 1958 : 597-606 ; อ้างถึงในทรงเกียรติ บัวพา. 2548 : 13-14) และแนวความคิดระบบอุปถัมภ์ (Coser and Rosenberg. 1964 : 401 ; อ้างถึงในทรงเกียรติ บัวพา. 2548 : 15-16)

4. ขอบเขตด้านตัวแปร

4.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้

4.2 ตัวแปรตาม ประกอบด้วยเหตุผล 3 ด้าน ดังนี้

4.2.1 ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร

4.2.2 ด้านการรณรงค์หาเสียง

4.2.3 ด้านการจูงใจและชื่อเสียง

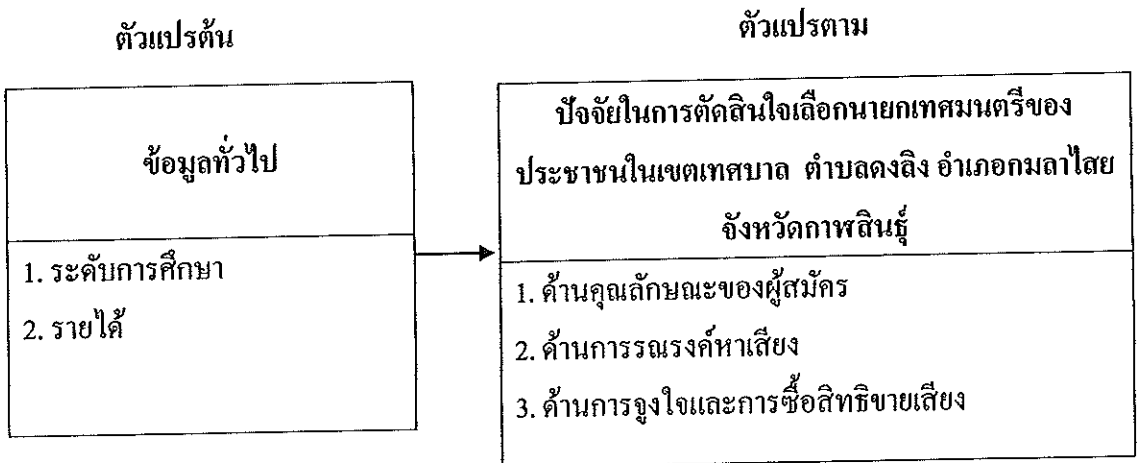
5. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษาคือ มกราคม 2555 – เมษายน 2555

กรอบแนวความคิดการศึกษา

จากการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำแนวคิดทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (ลัทธิกาล ศรีวระมย์. 2539 : 260 -261) แนวคิดเกี่ยวกับการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (เพียงกมล มานะรัตน์. 2547 : 23-34) และแนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ (Coser and Rosenberg. 1964 : 401 ; อ้างถึงในทรงเกียรติ บัวพา. 2548 : 15-16) มาเป็นแนวทางในการศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรีของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลดงลิง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์และได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการศึกษา

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกแนวทางหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งมีอยู่หลายด้านเพื่อเป็นการก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทั้งตนเองและผู้อื่น และในที่นี้หมายถึงการตัดสินใจเลือกนายกเทศมนตรีตำบลดงลิง อำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์

การเลือกนายกเทศมนตรี หมายถึง การลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลดงลิง ของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในตำบลดงลิงอำเภออมลาลัย จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2553

ปัจจัยในการตัดสินใจเลือก หมายถึง สิ่งที่เป็นต้นเหตุให้ประชาชนคำนึงถึงและนำมาประกอบกับการตัดสินใจ ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้งนั้นมีปัจจัยมาจากหลายปัจจัย ส่วนมากจะเป็นคุณสมบัติส่วนตัวของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งเป็นสาเหตุที่ประชาชนสัมผัสได้จริงในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนนั้น ๆ มีทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

1. **ด้านคุณลักษณะของผู้สมัคร** หมายถึง คุณลักษณะของผู้นำซึ่งเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัวที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการทำงาน มีความรับผิดชอบ มีคุณธรรมจริยธรรม ซื่อสัตย์ สามารถฟังพาได้ เป็นผู้มีอำนาจ บารมีและความสามารถจูงใจผู้อื่น ได้ดีและจากแนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้นำ ผู้ศึกษานำมาใช้เพื่ออธิบายคุณลักษณะของผู้นำที่มีสิทธิ์เลือกตั้งนำมาพิจารณาในการตัดสินใจเลือกตั้ง
2. **ด้านการรณรงค์หาเสียง** หมายถึง ความพยายามที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้วิธีการและรูปแบบต่าง ๆ เพื่อชักจูงให้ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ให้แก่ตนเองและการกระตุ้นให้ผู้ที่ไม่สนับสนุนให้มาสนับสนุนตนเองเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยการให้ข้อมูลข่าวสารของผู้สมัครรับเลือกตั้ง โดยการพบปะพูดคุย การจัดเวทีปราศรัย แจกแผ่นพับ/ใบปลิว ป้ายประชาสัมพันธ์ วิทยุ/ หอกระจายข่าวหมู่บ้านหัวคะแนน

3. ด้านการจูงใจและซื้อสิทธิ์ขายเสียง หมายถึง ความพยายามในวิธีนานัปการให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งมีวิธีการวางแผนในการที่จะมีอิทธิพลเหนือจิตใจของประชาชนโดยการให้ผลประโยชน์ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียในการทำงานความคาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โดยการให้เงินรางวัล ให้สิ่งของแจก การจัดเลี้ยง การพาไปท่องเที่ยว และการจัดค่าพาหนะให้รวมถึงการอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิ์

4. นายกเทศมนตรี หมายถึง นายกเทศมนตรีตำบลที่มาจาก การเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นและมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับจากวันเลือกตั้ง แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ (มาตรา 48, 48 (7) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน) และในที่นี้หมายถึงนายกเทศมนตรีตำบลคงถึง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

5. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ผลการศึกษาที่ได้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะให้กับเทศบาลตำบลคงถึง อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ในการปรับปรุงและพัฒนาการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี ซึ่งจะทำให้การบริหารและการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น